

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2014

Marking Scheme

Finnish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

VASTAUKSET

I Tehtävä

(30/100)

1. Selitä omin sanoin seuraavat ilmaisut:

- a. jämäkkä = ankara, tarkka, sanojensa takana 1p.
- b. tykästynyt = pitää, olla kovin ihastunut/rakastunut (puhekielinen, arkinen) 1p.
- c. nihkeä = vaikea, hankala, (hikinen) 1p.
- d. mollata = haukkua, moittia, arvostella 1p.
- e. kiehnätä = hierova liike (kissa kiehnää) tässä abstr. luikertelu tilanteesta 1p.

2. Mitä kielipelissä tapahtuu puhujien välillä terapeutti Benny Uhleniuksen mukaan? 5p.

Kielipeliä pelaava punoo sanoilla verkon, johon toinen jää tunteistaan kiinni. Puhujan lähdettyä jäljelle jää odotuksia, toiveita, oletuksia – tai aavistus tulevasta mielipahasta. –Kurjan olon tajuaa, mutta ei sitä, miten se syntyi. Paljon on puhuttu, se on varmaa. Mutta mistä puhuttiin, voikin olla jo epäselvempää. Ja sovittiinko jotain? Useimmiten ei. Ja jos sovittiin, sopiminen tapahtui tasolla ”katsotaan”.

3. Mitä ovat tyhjät sanat ja peitepuhe? Miksi ja mihin tarkoitukseen niitä käytetään tekstin mukaan? 5p.

Usein aikojat eivät sitoudu mihinkään muuhun kuin aikomiseen. Kun kyse on muka-tekemisen naamioimisesta tekemiseksi, tarkoitukseen sopivat hyvin seuraavat verbit: yritän, koetan, aion, pyrin ja lupaan. Ihmisellä on tarve säilyttää olemassa oleva huono, samalla kun hänellä on tarve olla mallikelpoinen. Siksi tarvitaan peitepuhetta, johon ei liity aikomustakaan muuttaa mitään.

4. ”Tie helvettiin on päällystetty hyvin aikein”, mitä tämä tarkoittaa tekstin mukaan? 5p.

Kukaan ei ole niin taitava sabotoimaan omia aikeitaan kuin ihminen itse. Kunnianhimoisiin tekoihin tarvitaan myös kunnianhimoista puhetta. Konditionaaliin eli isi-muotoon kannattaa kiinnittää huomiota, jos ihmissuhteissa tuntuu olevan epämääräisen hankalaa pitää suunta selkeänä Silloin käytetään konditionaalia. Isi-muotoihin tykästyneen kanssa kannattaa harkita, mihin sitoutuu.

5. Miten kielipelejä pelataan perheissä? Ovatko nämä pelit hyödyllisiä perhesuhteiden kannalta? Perustele vastauksesi tekstin avulla. 5p.

Perhe voi omaksua kielipelin tavaksi olla yhdessä. Kaikki ovat äänessä, jotta ei tarvitse oikeasti keskustella. Tällöin ei muodostu hyvää vuorovaikutussuhdetta vanhempien välillä ja vanhempien ja lasten välillä. Roolit jaetaan valmiiksi, se hankaloittaa kasvatustyötä ja vuorovaikutusta. Eivät siis ole hyödyllisiä, koska eivät rakenna yhteisyyttä ja luottamusta.

6. Millaisia kielipelejä me olemme taipuvaisia elämän vaikeissa tilanteissa pelaamaan? Perustele vastauksesi tekstin avulla. 5p.
Sanoilla voi pelata itselleen valtaa, aikaa tai etäisyyttä. Niillä voi ylläpitää mielikuvia, vältellä vastuuta ja aitoa mielikuvitusta. Käytämme tyhjiä sanoja ja lauseita (ehkä, mutta kun, pitäisi), jaamme ja valitsemme keskustelurooleja, vähättelemme, emme halua tai osaa nähdä toisen syvimpiä tunteita.

II Tehtävä: (30/100)
Kirjoita suunnilleen 100 sanan mittainen oma kommenttisi tekstin väitteeseen:
”Sanat, joilla on aito merkitys, vaikuttavat myönteisesti omaan hyvinvointiimme ja ihmissuhteisiimme.”

III Tehtävä: (40/100)
Kirjoita suunnilleen 300 sanan essee. Valitse aiheeksi toinen näistä:

1. Kieli poliittisen ja yhteiskunnallisen vallankäytön välineenä
2. ”Vaikka matkustaisimme maailman ääriin löytääksemme kauneutta, meillä täytyy olla sitä mukanaamme, muuten emme sitä löydä.”-RalpWaldo Emerson

HUOMAA: Tehtävien II ja III arvostelussa otetaan huomioon seuraavat osa-alueet

1. **Tekstin sisällön ymmärtäminen 30%** : kokelas ymmärtää kysymykset ja osaa vastata niihin.
2. **Vastausten sisältö ja rakenne30%**: kokelas käyttää asianmukaista ja täsmällistä kieltä jäsentyneesti sekä viittaa oikein tekstiin.
3. **Kielellinen ilmaisu 30%**: kokelas pystyy kielentämään selkeästi ja sujuvasti ajatuksiaan.
4. **Kieliasu 10%**: kieliopillinen rakenne, oikeinkirjoitus, välimerkit

